

ИЗВЕШТАЈ ОД СЛЕДЕЊЕТО НА МЕДИУМСКИТЕ СОДРЖИНИ

16 април - 7 мај 2016

ДЕТАЛНА АНАЛИЗА
од следењето на медиумските содржини преку Механизмот
за набљудување и реакција при Институтот за комуникациски студии
(период: 16 април - 7 мај 2016)

12. ТВ НОВА

Прва недела (16 – 22 април 2016)

ТВ Нова во анализираниот период објави вкупно 88 прилози за актуелни политички настани и субјекти. Најмногу се информираше за: протестите (33 прилози), изборите (22 прилози), за суспендирањето на одлуките на министрите од опозицијата (4 прилози), за аболицијата (3 прилози), за владините проекти (3 прилози), за работата на СЈО (2 прилози) и за активностите на Груевски (2 прилози). Во 22 прилози е забележан фаворизирачки пропаганден тон, додека во 17 негативен, демонизирачки тон на известување. Фаворизирањето е кон политиката на власта и владејачката партија, додека негативниот, во некои случаи и навредлив тон е јасно насочен кон опозицијата.

Коментари и оценки во вестите: Според бројот на прилози, во вестите на телевизијата во мониторирањето период доминирале прилозите со позитивна и фаворизирачка содржина за Владата и ВМРО-ДПМНЕ (22 прилози) пред тие во кои се искажува негативен и демонизирачки однос кон СДСМ (17 прилози). Во еден е вклучена коментаторска содржина, (22 април „Албанската емиграција имала состанок со Заев“) во која лидерот на опозицијата се напаѓа за наводен заговор за дестабилизација на земјата. Најголем дел од прилозите кои содржат новинарска оценка се однесуваат на политичката криза и на протестите кои од една страна ги организира граѓанската иницијатива Протестирам и од друга, ГДОМ. Телевизија јасно преку новинарски коментари во прилозите ја застапува тезата зад која стои и владејачката ВМРО ДПМНЕ дека е можно на 5 јуни да се одржат фер избори, како и тоа дека опозицијата прави се да ги одложи. Притоа во тој контекст демонизирачки однос има кон лидерот на СДСМ Заев кој се обвинува дека стои зад наводни анти државни сценарија (16 април „Заев горд на Црвенковски кој го смени знамето и името“, 22 април, „Албанската емиграција имала состанок со Заев“).

Во покривањето на протестите прилозите со напаѓачка содржина се кон демонстрантите кои се нарекуваат „вандали и хулигани“ и се директни беа директни, без никаква ограда, и со јасно заземена страна (16 април „Насилниците на СДСМ ја осквернавија Порта Македонија“, 19 април „Дивеењето не сопира“), а во интервјуто со член на ГДОМ Братислав Димитров од 16 април, новинарот го завршува со зборовите „да се надеваме дека ќе заврши скоро ова лудило“. Истовремено, без никаква ограда и директно се фаворизира и се поддржува протестот на ГДОМ чии ставови се блиски до оние на владејачката ВМРО - ДПМНЕ и на чии собири присуствуваат и партиски и владини функционери: (19 април „ГДОМ со нови протести илјадници присутни на овој спортско-музички хепенинг насловен како Прилеп со љубов кон Македонија, убава манифестација и , како што велат организаторите, преку вакви настани да се канализира сета негативна енергија и наместо деструкција, што ја видовме овие изминати денови, да имаме дружење преку спортски активности“, 20 април ГДОМ во Охрид: Народот бара да престане оваа криза во која ја стави СДСМ“, (18 април „Протест на ГДОМ во Штип“: Очигледно ја имате поддршката на народот – оценка на новинарот).

Најкарактеристичен пример на овој тип на апологетско, пропагандно известување е на 21 април кога беше одржувањето на два протести во Скопје, при што оваа телевизија имаше дури 4 репортерски вклучувања во живо од собирот на ГДОМ во вкупно траење од околу 1 час и 30 минути, додека вкупното времетраење на вестите беше 1 час и 50 минути.

Користење на изворите: Во најголем дел од прилозите (44 прилози) има само по еден извор. Потоа следуваат прилозите со три или повеќе извора чии ставови не се судираат (11 прилози), додека во сите (5) прилози со два извори станува збор за меѓусебно поддржувачки или надополнувачки ставови. Во 8 прилози инфромацијата се презентира без јасно да с енаведен изворот.

Директни обраќања: По една изјава од лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски и на лидерот на СДСМ Зоран Заев се единствените директни обраќања објавени во овој период.

Аудиовизуелна презентација: Во анализираниот период 38 прилози имаа елементи или на аудио или на визуелна манипулација.

Следењето на активностите на лидерот на ВМРО ДПМНЕ и претставување на проектите што ги промовира е една од типови на манипулации (19 април „Груевски промовира нов проект во земјоделството“), при што новинарот зборува за проектот во суперлативи, без ограда.

Манипулативни се и прилозите од 16 и 21 април „Бојкотот на изборите не е во интерес ниту на Македонија ниту на ЕУ ниту на САД“, каде ставот на лобистот Ариел Коен од Атлантскиот совет се презентира како факт.

Анкетите каде има само еднострано мислење (позитивно за владејачката партија) исто така се манипулативен елемент кој на јавноста треба да и претстави одредена планирана слика (16 април „Насилни протести не се решение за кризата“, 17 април „Повторно дивеење и уништена Порта Македонија“ - истата анкета од претходниот прилог, 19 април „Дивеењето не сопира“, 21 април „Иванов: Нема правен основ да ја повлечам одлуката“, 21 април „Здружението на борци со реакција за сквернавењето“).

Телевизијата емитуваше и прилози каде се повикува на некакви извори кои не се дефинирани: 17 април „Ременски: Нема да ја почитувам одлуката на Владата“, 18 април „ДИК го објави роковникот за изборите на 5 јуни“.

Визуелна манипулација има во прилозите во кои се известува за протестите (21 април „Голем народен собир на ГДОМ реки народ“).

Примери на фаворизирање или демонизирање аудиовизуелни содржини:

- (16 април оценка на новинар) Македонија се соочува со дестабилизација од сопствената социјалистичка опозиција...деновиве бевме сведоци на насилни протести организирани од страна на опозицијата, кои според упатените ставаат темна дамка на влезот на земјата во евроатлантските интеграции, а негативно влијаат на странските инвестиции и економијата во целост
- (16 април оценка на новинар) Насилниците на СДСМ ја осквернавија Порта Македонија. Заев на својот фејсбук-профил покажува дека не само директно стои зад руинирањето на портата туку и во насилните протести во кои 20тина полицајци се повредени и уништена беше народната канцеларија на Иванов
- (19 април оценка новинар) ГДОМ спонтано почна да ги собира битолчани на едно место. Како што самото име на ова граѓанско здружение кажува, сите се тука собрани со една мисла...
- (20 април оценка на новинар) А кога сме кај политичката криза, денес хаос и во двете министерства
- (21 април оценка новинар) Голема река од народ моментално се упатува кон Собранието на РМ каде за 19 часот е најавен масовен народен собир на граѓаните од цела Македонија каде ќе го изразат своето незадоволство од можностите и предизвикувањето на деструктивни сценарија на лидерот на опозицијата.
- (21 април најава) ...во големи колони се упатуваат кон Собранието на РМ...да се порача на домашната и на меѓународната заедница дека избори на 5 јуни мора да има бидејќи тоа е единствениот начин Македонија да излезе од длабоката политичка криза во која се наоѓа, а исто така овој народен собир е да се упати порака кон опозицијата и кон луѓето што протестираат на другите протести тоа да го прават на мирен и достоинствен начин и тоа да го прават без употреба на насилство и да не ги демолираат дел од објектите и спомениците во центарот на

градот...можеме да забележиме дека има навистина многу луѓе

- (22 април најава) Токму за насилните протести на Протестирам, а и за масовните протести што ги организира ГДОМ и на кои се бара одржување на избори на 5 јуни вечерва разговараме со Александар Пандов

Втора недела (23 – 28 април 2016)

Во известувачкиот период од 23 до 28 април на телевизија ТВ Нова се објавени вкупно 82 прилози кои се однесуваат на политичките актери или случувања. Најмногу внимание телевизијата им посвети на протестите (31 прилози), предвремените избори (14), проектите и мерките на Владата и на институциите раководени од ВМРО-ДПМНЕ (7 прилози), СЈО и случајот Крпач (5 прилози), активностите на претседателот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски (3 прилози), тезите за можни економски проблеми поради политичката криза (3 прилози), тезите за можна федерализација на Македонија (3 прилози), аболицијата од претседателот Иванов (1 прилог) и други теми.

Во најголем број известувања за овие теми (23 прилози) телевизијата изразуваше позитивен и фаворизирачки однос кон ВМРО-ДПМНЕ и кон здружението ГДОМ, чии собири се следеа екстензивно и во многу поголем обем за разлика од останатите телевизии. Негативен и демонизирачки однос има во 19 прилози, и тоа кон СДСМ и кон Специјалното јавно обвинителство, Сорос и Протестирам.

Коментари и оценки во вестите: Известувањето на сите актуелни теми на оваа телевизија е со исклучително изразен фаворизирачки, пофален тон за власта и за владејачката ВМРО- ДПМНЕ. Пропагандното известување е највидливо во прилозите кои се однесуваат на владините проекти 23 април „5 години отворањето на спомен-куќата на Тоше“, 24 април „Високоприносен добиток за повеќе месо и млеко“, 24 април „Почна проширувањето на бул Христијан Тодоровски Карпош“, 28 април „Димитриев: инвестиции во модернизација на АРМ“ и на активностите на лидерот на ВМРО ДПМНЕ Груевски (23 април „Субвенции за говеда“ и 28 април Груевски: Нова мерка - враќање од град во село за нов почеток“).

Нескриено фаворизирање има и во прилозите за собири на здружението ГДОМ, за чии активности се известува обемно и екстензивно во вестите, со повеќе вклучувања во живо од градовите каде се одржуваат протестите (на 27 април има 5 прилози за собири на ГДОМ низ Македонија и еден прилог за протестот на платформата Протестирам во Скопје). Притоа, наративот кој се користи е дијаметрално спротивен: ...собирот на Граѓанското движење за одбрана на Македонија помина мирно, без инциденти... Протестот на граѓанското движење Протестирам и овојпат излезе од својата контрола (27 април „ГДОМ во Охрид“) ...додека на едната страна се организираат мирни, масовни протести на граѓаните, на другата владее сосема спротивното... (27 април „ГДОМ во Кавадарци“). Притоа неаргументирани и произволно се прави паралела на Протестирам со СДСМ и Сорос, додека на ГДОМ со народот. Во известувањето продолжува и фаворизирањето на 5 јуни како термин за одржување на предвремените изјави, додека паралелно на тоа се извлекува теза дека опозицијата работи на федерализација на земјата (26 април „Заев договарал федерализација на Македонија?!“) само за да избегне избори. Демонизирачки став доминира и кон СЈО, при што во случајот со смртта на Коста Крпач оваа институција неаргументирано се посочува како виновник, поради наводните притисоци врз овој сведок во една од истрагите. Негативниот став кон опозицијата е забележан и во прилозите кои се однесуваат на влијанието на политичката криза врз економската ситуација во земјата посебно во финансискиот дел, при што во анализа со коментаторски елементи се истакнува дека тоа е тактика на СДСМ (27 април „Пред секои избори се шпекулира дека ќе има девалвација“).

Користење на извори: Во 41 прилог користен е само еден извор. Во 13 се посочуваат три или повеќе, но во 10 случаи тие се со единствено гледиште. Во 8 прилози има два извори, но нивните мислење се судираат во само еден прилог.

Директни обраќања: Телевизијата во вестите објави вкупно 5 директни обраќања од лидер на политичка партија, и сите се на на лидерот на ВМРО- ДПМНЕ Никола Груевски.

Аудиовизуелна манипулација: Во 30 прилози има манипулативни елементи во известувањето. Начинот на кој с известува за активностите на лидерот на ВМРО- ДПМНЕ Груевски е една од манипулациите, про што прилогот од 23 април „Субвенции на говеда“, заедно со најавата, јавувањето во живо и со снимениот материјал трае 6 ипол минути. Говорот на Груевски по повод промовирањето на мерката враќање од град во село за нов почеток, е двапати емитуван во истите вести.

Друг тип на манипулација е со немање јасно дефинирани извори во прилозите (24 април „Македонската дијаспора бара избори на 5 јуни“), објавување демант за инфромација која воопшто и не е објавена на оваа телевизија (25 април „Демант од министерството за тврдењата на Ременски“) или пак со врамување на стари изјави во нов контекст (26 април „Заев договарал федерализација на Македонија?!“).

Елементи на визуелна манипулација има во неколку прилози:

- 23 април „Најдобро и најлошо платени професии“, соговорникот е снимен пред новиот објект на ВМРО ДПМНЕ иако не се работи за прилог поврзан со апртиски активности;
- 27 април „Протестирам во Скопје“, при што во визелниот дел, се „лова“ кадри на кои има мал број луѓе, за разлика од кадрите со „масовност“ на собирите на ГДОМ;
- За разлика од известувањата од ГДОМ, овде кадарот е поставен далеку од учесниците на протестот и се гледа голем празен простор
- 27 април „Граѓаните против федерализација на Македонија“, каде снимките од македонските и албанските знамиња на протестите како се вејат заедно, се прикажуваат во контекст на тезата за федерализација на Македонија;
- 28 април „Денеска и за празникот нема протести во Скопје“, при што иако се зборува за обете движење, во целиот прилог оди видео материјал од собирите на ГДОМ.

Примери на фаворизирање или демонизирање аудиовизуелни содржини:

- (23 април најава) Уште една мерка денес објави лидерот на ВМРО-ДПМНЕ за поддршка на земјоделството...80% не се малку...Ајде Александра потсети ме што е уште предвидено за земјоделците
- (24 април оценка новинар) Македонските иселеници секојдневно ја изразуваат својата поддршка кон ГДОМ. Ги осудуваат случувањата и насилството последниве денови во земјата
- (24 април оценка новинар) Новите мерки во земјоделството кои имаат за цел поддршка за земјоделците ќе значат нова епоха и ново поглавје за развој на земјоделството
- (24 април оценка новинар) Протестите организирани од СДСМ и невладините на Сорос продолжија со инциденти, насилство и уништување на објектите низ Скопје. Демонстрантите имаа нова мета за сквернавење
- (25 април анализа коментар) Се вели дека учествуваат многу истакнати функционери на СДСМ кои учествувале и на други насилни протести во организација на невладините на Сорос и опозицијата...потоа Стојанче Ангелов од Достоинство и други активнисти на СДСМ и претствници на Хелсиншкиот комитет и Грци поддржувачи на протестите
- (25 април оценка новинар) Една единствена цел е на ГДОМ, се разбира и на голем број на битолчани кои се вечерва токму тука дека сакаат избори на 5 јуни се разбира за да и стават крај на политичката криза
- (27 април оценка новинар) Втор ден по ред Кичево е на нозе, можам слободно да речам илјадници граѓани се присутни на градскиот плоштад овие два дена, каде што масовно бараат избори на 5 јуни за крај на политичката криза
- (27 април анализа коментар) Наводната девалвација на денарот изминативе години постојано беше една од предизборните манипулации на СДСМ. Најголемата опозициска партија, преку своите т.н. економски експерти, постојано најавува девалвација на денарот, а во меѓувреме националната валута е стабилна
- (28 април оценка новинар) Од град во село за нов почеток, е името на новата мега-мерка која денеска ја промовираше лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски. Со оваа мерка, како што кажа Груевски, не само што ќе се донесе додадена вредност во земјоделството, туку има и социјална и економска предност
- (28 април оценка новинар) Деновиве во јавноста се поставува прашањето до кога вандализмот ќе ги уништува јавните објекти во Скопје и пошироко во државата

- (28 април оценка новинар Дали Коста Крпач бил жртва на тортура од Специјалното јавно обвинителство? Ова е прашањето кое го отворија одредени медиуми Меѓу другото, се посочува дека техничкиот министер Спасовски и специјалното обвинителство постојано му испраќале полиција во неговиот дом и го малтретирале пред неговата сопруга и дете во доцните ноќни часови

Трета недела (2 – 7 мај 2016)

ТВ Нова во анализираниот период од пет дена објави вкупно 58 прилози на политички теми. Најголем број од нив беа за протестите и собирот на ГДОМ (14 прилози), за предвремените парламентарни избори и политичката криза (13 прилози), владините проекти (5 прилози), работата на СЈО (4 прилози), активностите на лидерот на ВМРО ДПМНЕ Груевски (3 прилози), за влијанието на политичката криза врз економијата (3 прилози), за аболацијата 1 прилог и други теми. Во 35 прилози има нагласен новинарски став, при што во 20 од нив тој е фаворизирачки и пропаганден исклучително за власта и владејачката ВМРО ДПМНЕ, додека во 15 прилози со негативен, демонизирачки и навредувачки тон за опозицијата, СЈО, и за учесниците во протестите против аболацијата. Објавени се и три анализи и/или најави со коментаторски елементи.

Коментари и оценки во вестите: Телевизијата известува крајно навивачки во полза на политиката на власта и на владејачката партија. Сите прилози кои се однесуваат на некоја владина политика се фаворизирачки и промотивни без никаква дистанца ниту критички пристап (2 мај „20 милиони евра поголеми странски инвестиции во фебруари“, 3 мај „Прогноза на ЕК: Македонија во топ 5 земји со најголем раст во Европа“, 6 мај „Расте извозот од слободните економски зони“, 7 мај „Финишира изградбата на фабриките во бизнис зоните“). Истиот промотивен пристап е присутен и во прилозите кои се однесуваат на активностите на лидерот на ВМРО ДПМНЕ Груевски чии промотивни постети се пренесуваат без дистанцирање на државата од партијата (2 мај „Заокружен цел сет мерки за поисплатливо земјоделство“, 4 мај „Ке се врати животот во македонските села“). Навивачко, пофално известување има и во прилозите кои се однесуваат на собирите на здружението ГДОМ, чиј број е двојно поголем од бројот на прилозите за протестите на платформата Протестирам (на 4 и 5 мај, има по две јавувања во живо од собирот на ГДОМ во Битола, додека по еден прилог, најчесто без извори од Скопје). Токму демонстрантите кои учествуваат на протестите против аболацијата на Иванов се субјект на крајно демонизирачко и навредливо известување, при то и натаму се користа епитетите палтеници на Сорос и хулигани. (6 мај „Милиони од Сорос за медиуми кои шират пропаганда“).

Негативно известување има и во прилозите за Специјалното јавно обвинителство е субјект, кое повторно се става во контекст на предизвикувач на смртта на Коста Крпач, сопственикот на агенцијата Нетпрес, кој се самоуби (5 мај „Се уште нема одговорност за смртта на Коста Крпач“). Во два прилози новинарот негативно, демонизирачки известува за работата на министерот за внатрешни работи Оливер Спасовски кого го обинува за блокада на работата на МВР (7 мај „Спасовски не ги потпишува решенијата за вработување на полицајците“) и без аргументи, повикувајќи се на анонимни изјави во анализа со коментаторски елементи се критикува неговото неприсуство на поменот за загинатите полицајци од Диво насеље (7 мај „Спасовски не се појави на поменот на загинатите полицајци од Куманово“).

Користење на изворите: Најмногу од прилозите се со еден извор на информацијата (32). Во 8 прилози има два или повеќе соговорници, но во најголем број тие се со идентични ставови. Во 3 прилози нема конкретно наведен извор.

Директни обраќања: Објавени се вкупно 3 изјави на лидери на политички партии, од кои два се на лидерот на ВМРО ДПМНЕ Груевски, а едно на лидерот на СДСМ Заев.

Аудиовизуелна манипулација: Во 32 прилози неделата има елементи на аудиовизуелна манипулација. Во два прилози се емитувани стари изјави на лидерот на ВМРО ДПМНЕ Груевски во кои тој промовира мерки во земјоделството како дел од владината политика, иако тој врши никаква државничка функција (2 мај „Заокружен цел сет мерки за поисплатливо земјоделство“ 6 мај

„Земјоделците во фокусот на владините политики“)

Друг тип на манипулација е со селективни изјави (3 мај „ДИК закажа седница“), при што се емитувани само изјавите на претставниците на владејачката партија, додека оние на опозициските претставници се интерпретираат, или пак ставот на опозицијата воопшто не се споменува (4 мај „Досега во ДИК нема пријави за независни пратеници“).

Исто така се користат и стари изјави кои се врамуваат во друг контекст (3 мај „Заев инсистира да му се суди за Пуч“).

Манипулативно е и користењето непотврдени информации кои се презентираат као факти (3 мај „Во телото на Крпач откриена само една прострелна рана“).

Повикување на анонимни или недефинирани извори или соговорници (6 мај „Милиони од Сорос за медиуми кои шират пропаганда“), или пак се избегнува да се спомене името на институцијата, како што е во случајот со прилогот од 6 мај „ОЈО: СЈО не достави докази за притисоците врз Крпач од обвинителството на Јанева не им доставиле податоци на ОЈО“, при што за СЈО се користи само фразата „обвинителство“.

Во нализираниот период објавени се и неколку мислења од странски политичари или експерти (2 мај „Лука Волонте: Изборите треба да се одржат сите ја имаат“,

4 мај „Дол: Опозицијата прави театар-избори мора да има“, 7 мај „Хабзбург: Промената на датумот на изборите е неприфатлива“, кои ја поддржуваат политиката на владејачката ВМРО ДПМНЕ и кои се појавуваат во ист контекст и во другите телевизии кои важат за првладина.

Примери на фаворизирање или демонизирање политички субјекти:

- (2 мај оценка новинар) Со последниот проект Од град во село за нов почеток што го најави лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски, се заокружува целиот сет мерки што треба да го направат земјоделското производство уште поисплатливо
- (3 мај оценка новинар) Медиумите потсетуваат на неодамна поднесените кривички пријави за малтретирање во вршење служба против обвинители и истражители од тимот на Катица Јанева. Тогаш во јавноста како најдрски беа споменувани Лиле Стефанова, Гаврил Бубевски и Фатиме Фетаи
- (4 мај оценка новинар) Проектот Од град во село на ВМРО-ДПМНЕ опфаќа цел сет на мерки кои претставуваат поттик за населението да се врати од град во село. Бенефициите с огромни
- (5 мај прашање на новинар) Сметате ли дека трпението на граѓаните ќе дојде до еден степен да се уморат од праќање на пораката дека Македонија треба да биде цела?
- (6 мај оценка новинар) Слободните економски зони добија уште едно признание од престижна агенција.
- (6 мај оценка новинар) Огромен интерес кај земјоделците побудија мерките за младите земјоделци и 50:50, со која се обезбедува неповратна финансиска помош и до 10 илјади евра
- (6 мај оценка новинар) Секоја година се зголемуваат милионските суми на фондацијата Сорос односно Институтот отворено општество за финансирање на медиуми. Како што денес анализираат некои медиуми, невладини организации, странци, НВО и медиуми, се финансираат со цел да се креираат тензии и да се шири негативна пропаганда
- (7 мај најава /коментар) Денес на годишниот помен на двајцата загинали полицајци од Куманово се појавија заменик министерот Чавков и Горанчо Савовски како и командантите на специјалните единици но не и техничкиот министер Оливер Спасовски...Тој предизвика револт кај роднините и пријателите на загиналите од Куманово кога не се појави ниту на церемонијата на постхумно доделување на ордените кај претседателот Иванов, а не дозволи тие да бидат објавени на службениот веб-сајт на МВР.